

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 13 oktober 2005 *

I mål C-522/03,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt protokollet av den 3 juni 1971 om domstolens tolkning av konventionen den 27 september 1968 om domstolens behörighet och om verkställighet av avgöranden på privaträttens område, som framställts av Oberlandesgericht München (Tyskland), genom beslut av den 31 oktober 2003 som inkom till domstolen den 15 december 2003, i målet

Scania Finance France SA

mot

Rockinger Spezialfabrik für Anhängerkupplungen GmbH & Co.,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden P. Jann (referent) samt domarna K. Schiemann, K. Lenaerts, E. Juhász och M. Ilesič,

* Rättegångspråk: tyska.

generaladvokat: L.A. Geelhoed,
justitiesekreterare: R. Grass,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Scania Finance France SA, genom W. Hildmann, Rechtsanwalt,
- Rockinger Spezialfabrik für Anhängerkupplungen GmbH & Co., genom A. Vigier, Rechtsanwalt,
- Förbundsrepubliken Tyskland, genom R. Wagner, i egenskap av ombud,
- Republiken Frankrike, genom A. Bodard-Hermant, A. L. Hare och G. de Bergues, samtliga i egenskap av ombud,
- Republiken Österrike, genom E. Riedl, i egenskap av ombud,
- Europeiska gemenskapernas kommission, genom A.-M. Rouchaud-Joët och S. Grünheid, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 17 mars 2005 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 27.2 i konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 299, 1972, s. 32; svensk utgåva, EGT C 15, 1997, s. 30), i dess lydelse enligt konventionen av den 9 oktober 1978 om Konungariket Danmarks, Irlands och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands tillträde (EGT L 304, s. 1, och — i ändrad lydelse — s. 77; svensk utgåva, EGT C 15, 1997, s. 14), enligt konventionen av den 25 oktober 1982 om Republiken Greklands tillträde (EGT L 388, s. 1; svensk utgåva, EGT C 15, 1997, s. 26), enligt konventionen av den 26 maj 1989 om Konungariket Spaniens och Republiken Portugals tillträde (EGT L 285, s. 1; svensk utgåva, EGT C 15, 1997, s. 43) och enligt konventionen av den 29 november 1996 om Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges tillträde (EGT C 15, 1997, s. 1) (nedan kallad Brysselkonventionen), och artikel IV i det protokoll som utgör bilaga till ovannämnda konvention.

- 2 Begäran har framställts i en tvist mellan Scania Finance France SA (nedan kallat Scania), Angers (Frankrike), och Rockinger Spezialfabrik für Anhängerkupplungen GmbH & Co. (nedan kallat Rockinger), München (Tyskland), beträffande verkställighet i Tyskland av en dom som meddelats av Cour d'appel d'Amiens (Frankrike), genom vilken Rockinger ålades att utge 615 566,72 FRF till Scania.

Tillämpliga bestämmelser

Brysselkonventionen

- 3 Artikel 20 i Brysselkonventionen, som ingår i avdelning II, "Domstolsbehörighet", lyder enligt följande:

"Om talan väcks vid en domstol i en konventionsstat mot en svarande som har hemvist i en annan konventionsstat, och svaranden inte går i svaromål, skall domstolen självmant förklara sig obehörig, såvida den inte är behörig enligt bestämmelserna i denna konvention.

Domstolen skall låta handläggningen av målet vila till dess att det har klarlagts att svaranden har haft möjlighet att få del av stämningsansökan eller motsvarande handling i så god tid att han kunnat förbereda sitt svaromål eller att alla nödvändiga åtgärder för detta syfte har vidtagits.

I stället för bestämmelserna i föregående stycke gäller bestämmelserna i artikel 15 i Haagkonventionen den 15 november 1965 om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur, om stämningsansökan eller underrättelse därom skall översändas till utlandet i enlighet med nämnda konvention."

- 4 I artikel 26 första stycket i Brysselkonventionen, som ingår i avdelning III, "Erkännande och verkställighet", föreskrivs följande:

"En dom som har meddelats i en konventionsstat skall erkännas i de andra konventionsstaterna utan att något särskilt förfarande behöver anlitas."

- 5 I artikel 27.2 i nämnda konvention föreskrivs dock att en dom som har meddelats i en konventionsstat inte skall erkännas "om det är en tredskodom eller en annan dom som har meddelats mot en utebliven svarande och svaranden inte på rätt sätt har delgivits stämningensansökan eller motsvarande handling i tillräcklig[t god] tid för att kunna förbereda sitt svaromål".

- 6 I artikel IV i det protokoll som utgör bilaga till Brysselkonventionen och som enligt artikel 65 utgör en integrerad del av denna (nedan kallat protokollet) föreskrivs följande:

"Domstolshandlingar och andra handlingar som upprättats i en konventionsstat och som skall delges någon i en annan konventionsstat skall översändas i enlighet med de konventioner och avtal som gäller mellan konventionsstaterna.

Såvida inte den stat där delgivning skall äga rum genom en förklaring till generalsekreteraren vid Europeiska gemenskapernas råd motsätter sig detta, kan sådana handlingar också sändas från tjänsteman i den stat där handlingen har upprättats direkt till tjänsteman i den stat där mottagaren befinner sig. I sådant fall skall tjänstemannen i ursprungsstaten sända en kopia av handlingen till den tjänsteman i mottagarstaten som är behörig att överlämna den till mottagaren. Handlingen skall överlämnas på det sätt som föreskrivs i mottagarstatens lag. Överlämnandet skall bekräftas genom ett intyg som sänds direkt till tjänstemannen i ursprungsstaten."

Haagkonventionen av den 15 november 1965 om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (nedan kallad Haagkonventionen)

- 7 Enligt artikel 1 är Haagkonventionen tillämplig i alla sådana fall då en handling i mål eller ärende av civil eller kommersiell natur skall sändas utomlands för delgivning.
- 8 I artikel 15 i nämnda konvention föreskrivs följande:

”När stämning eller motsvarande handling måste översändas till utlandet för delgivning enligt bestämmelserna i denna konvention och svaranden icke inställer sig, får saken ej göras, förrän det har konstaterats att

- a) handlingen delgivits i en form, som föreskrivs i den anmodade statens lagstiftning för delgivning av i denna stat upprättade handlingar med personer som är bosatta på statens område, eller
- b) handlingen lämnats till svaranden eller i hans bostad på annat sätt som är tillåtet enligt denna konvention,

och att delgivning enligt a) eller b) ägt rum i så god tid, att svaranden haft möjlighet att avge svaromål.

...”

Den nationella lagstiftningen

- 9 Enligt fransk rätt skall handlingar till personer bosatta i utlandet delges åklagarmyndigheten (parquet) enligt artikel 684 i nouveau code de procédure civile (civilprocesslagen). Delgivningen sker enligt artikel 685 genom att en stämningsman (huissier de justice) lämnar två kopior av handlingen till åklagarmyndigheten, som stämplar originalet och skickar kopiorna vidare till justitieministeriet för över-sändande. Enligt artikel 686 skall stämningsmannen samma dag eller senast följande arbetsdag skicka en bestyrkt kopia av den delgivna handlingen till mottagaren med rekommenderat brev med begäran om mottagningsbevis. Enligt artikel 683 påverkar dessa bestämmelser inte tillämpningen av fördrag i vilka det föreskrivs en annan form av delgivning.

Bakgrund till tvisten och tolkningsfrågorna

- 10 Scandia stämde Rockinger vid Tribunal de commerce d’Amiens. Delgivningen av stämningsansökan skedde genom överlämnande till åklagarmyndigheten.

- 11 En tysk domstolstjänstemän gavs i uppdrag att överlämna stämningsansökan till Rockinger. Bolaget motsatte sig överlämnandet bland annat på grund av att ansökan inte hade översatts till tyska. Rockinger tillsändes därefter stämningsansökan med post, men inte heller denna gång bifogades någon översättning.

- 12 Cour d'appel d'Amiens förpliktade genom dom av den 8 september 2000 Rockinger, som inte gått i svaromål, att utge ett belopp på 615 566,72 FRF till Scania.

- 13 På begäran av Scania beslutade Landesgericht München I a den 3 april 2002 om verkställande av domen från Cour d'appel d'Amiens. Efter att Rockinger överklagat domen beslutade Oberlandesgericht München att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:
 - "1) Skall artikel 27.2 i [Bryssel]konventionen jämförd med artikel IV första stycket i protokollet ... tolkas så, att en delgivning av en domstolshandling till en svarande som vid tidpunkten för delgivningen av stämningsansökan har sitt hemvist i en annan konventionsstat än domstolsstaten, endast kan genomföras enligt de mellan konventionsstaterna gällande konventionerna?

 - 2) Om fråga 1 besvaras nekande, skall artikel 12 EG tolkas så, att den utgör hinder för en nationell bestämmelse som behandlar delgivningen av en domstolshandling till en vid tidpunkten för delgivningen i en annan medlemsstat bosatt svarande som en fiktiv inrikesdelgivning enligt vilken stämningssmannen inger

stämningsansökan till åklagarmyndigheten och åklagarmyndigheten vidarebefordrar skrivelsen för delgivning på diplomatisk eller konventionsmässig väg och stämningssmannen genom rekommenderat brev med mottagningsbevis underrättar den utländska parten om att delgivning har skett?”

Tolkningsfrågorna

Den första frågan

- 14 Den nationella domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 27.2 i Brysselkonventionen och artikel IV första stycket i protokollet skall tolkas så att, för det fall en internationell konvention på området är tillämplig mellan ursprungsstaten och mottagarstaten, endast bestämmelserna i denna konvention skall tillämpas för att bedöma huruvida en utebliven svarande har delgetts stämningsansökan på rätt sätt, eller om också nationella regler som gäller i ursprungsstaten kan tillämpas vid bedömningen, under förutsättning att den ovannämnda konventionen inte utesluter tillämpningen av dessa.
- 15 Domstolen erinrar om att även om syftet med konventionen är att förenkla formaliteter för ömsesidigt erkännande och verkställighet av rättsliga avgöranden, såsom anges i ingressen till konventionen, får detta ändamål inte uppnås genom en begränsning av rätten till försvar, vilket framgår av domstolens fasta rättspraxis (dom av den 11 juni 1985 i mål 49/84, Debaecker och Plouvier, REG 1985, s. 1779,

punkt 10, av den 3 juli 1990 i mål C-305/88, Lancray, REG 1990, s. I-2725, punkt 21, och av den 28 mars 2000 i mål C-7/98, Krombach, REG 2000, s. I-1935, punkt 43).

- 16 Ändamålet med artikel 27.2 i Brysselkonventionen är att tillförsäkra att en dom inte erkänns eller verkställs med stöd av bestämmelserna i konventionen, om svaranden inte har getts möjlighet att försvara sig inför ursprungsdomstolen (dom av den 16 juni 1981 i mål 166/80, Klomps, REG 1981, s. 1593, punkt 9).

- 17 I artikel 27.2 föreskrivs att en dom som har meddelats i en annan konventionsstat inte skall erkännas om svaranden inte "på rätt sätt" har delgetts stämningsansökan "i tillräcklig[t god] tid".

- 18 Brysselkonventionen harmoniserar inte de olika system för delgivning av domstolshandlingar till utlandet som är i kraft i medlemsstaterna (dom av den 15 juli 1982 i mål 228/81, Pency Plastic, REG 1982, s. 2723, punkt 13, och domen i det ovannämnda målet Lancray, punkt 28). I artikel IV första stycket i protokollet anges dock att domstolshandlingar som upprättats i en konventionsstat och som skall delges någon i en annan konventionsstat skall översändas i enlighet med de konventioner som gäller mellan de berörda staterna.

- 19 Det framgår av lydelsen i denna bestämmelse att för det fall det mellan ursprungsstaten och mottagarstaten föreligger en konvention beträffande delgivning av domstolshandlingar skall kontrollen av huruvida delgivningen av stämningsansökan har skett på rätt sätt ske med tillämpning av bestämmelserna i denna konvention.

- 20 Scania och den tyska regeringen har gjort gällande att artikel IV första stycket i protokollet skall tolkas så, att den också syftar på samtliga delgivningssätt som föreskrivs enligt de berörda staternas nationella rätt, eftersom användningen av dessa inte är utesluten enligt de konventioner som staterna har ingått med varandra.
- 21 En sådan tolkning kan inte godtas.
- 22 I artikel IV i protokollet anges i artikelns två stycken nämligen två sätt för översändande. Det första sättet är delgivning i enlighet med de konventioner som gäller mellan konventionsstaterna. Det andra sättet är delgivning direkt mellan tjänstemän, såvida inte den stat där delgivning skall äga rum har motsatt sig detta genom en officiell förklaring. Orden "kan ... också" i artikel IV andra stycket i protokollet visar tydligt att det endast är dessa sätt för översändande som får användas, innebärande att ett översändande enligt den lag som är tillämplig vid domstolen i ursprungsstaten endast kan ske för det fall ingen av de ovannämnda två möjligheterna kan användas.
- 23 Att bestämmelserna i artikel IV i protokollet är uttömmande till sin karaktär bekräftas av den omständigheten att kontrollen av att stämningsansökan har delgetts på rätt sätt, i syfte att säkerställa ett verksamt skydd av svarandens rättigheter, genom Brysselkonventionen har anförtrotts både domstolen i mottagarstaten, på stadiet för erkännande och verkställighet, och domstolen i ursprungsstaten, på stadiet för prövning av behörighet. Den senare uppmanas i artikel 20 i konventionen att genomföra denna kontroll (domarna i de ovannämnda målen Pendency Plastic, punkt 13, och Lancray, punkt 28).

- 24 I artikel 20 i Brysselkonventionen föreskrivs i andra stycket att om talan väcks vid en domstol i en konventionsstat mot en svarande som har hemvist i en annan konventionsstat, och svaranden inte går i svaromål, skall domstolen låta handläggningen av målet vila till dess att det har klarlagts att svaranden har haft möjlighet att få del av stämningsansökan i så god tid att han kunnat förbereda sitt svaromål. Enligt tredje stycket i artikel 20 gäller i stället för dessa bestämmelser bestämmelserna i artikel 15 i Haagkonventionen om stämningsansökan skall översändas i enlighet med denna konvention.
- 25 I artikel 15 i Haagkonventionen anges, liksom i artikel 20 andra stycket i Brysselkonventionen, men på ett mycket mer fullständigt och exakt sätt, de villkor under vilka en stämningsansökan kan anses har delgetts eller översänts till en svarande med hemvist utomlands som inte går i svaromål (domen i det ovannämnda målet Pency Plastic, punkt 12).
- 26 Eftersom det system som inrättats genom Brysselkonventionen innebär att både domstolen i ursprungsstaten och domstolen i mottagarstaten kontrollerar att stämningsansökan har delgetts på rätt sätt, kräver systematiken, såsom kommissionen har gjort gällande, att denna kontroll i möjligaste mån sker inom ramen för en och samma rättsordning. Eftersom den möjlighet som ges i artikel IV andra stycket i protokollet inte har använts, och eftersom Haagkonventionen är tillämplig mellan ursprungsstaten och mottagarstaten, är det endast bestämmelserna i artikel 15 i den sistnämnda konventionen, till vilken det hänvisas i artikel 20 tredje stycket i Brysselkonventionen, som skall tillämpas såväl av domstolen i ursprungsstaten som av domstolen i mottagarstaten för att bedöma huruvida delgivningen av stämningsansökan har skett på rätt sätt.
- 27 I målet vid den nationella domstolen konstaterade denna att Republiken Frankrike och Förbundsrepubliken Tyskland båda var parter i Haagkonventionen vid tidpunkten för delgivningen i fråga.

28 Härav följer att delgivningen, för att den skall anses ha skett på rätt sätt i den mening som avses i artikel 27.2 i Brysselkonventionen, måste ha genomförts i enlighet med reglerna i Haagkonventionen.

29 Det ankommer på den nationella domstolen att vid erkännandet och verkställandet av det rättsliga avgörande som meddelats i ursprungsstaten kontrollera att bestämmelserna i artikel 15 i ovannämnda konvention har iakttagits under förfarandet vid domstolen i ursprungsstaten vad gäller delgivningen av stämningsansökan till svaranden (domen i det ovannämnda målet Pendency Plastic, punkterna 13 och 14).

30 Av vad ovan anförts följer att den första frågan skall besvaras så, att artikel 27.2 i Brysselkonventionen och artikel IV första stycket i protokollet skall tolkas så, att för det fall en internationell konvention på området är tillämplig mellan ursprungsstaten och mottagarstaten skall bestämmelserna i denna konvention tillämpas för att bedöma huruvida en utebliven svarande har delgetts stämningsansökan på rätt sätt, med förbehåll för möjligheten till direkt översändande mellan tjänstemän, om mottagarstaten inte har motsatt sig detta genom en officiell förklaring, i enlighet med artikel IV andra stycket i protokollet.

Den andra frågan

31 Med beaktande av svaret på den första frågan saknas anledning att besvara den andra frågan.

Rättegångskostnader

- 32 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttranden till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

På dessa grunder beslutar domstolen (första avdelningen) följande dom:

Artikel 27.2 i konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område, i dess lydelse enligt konventionen av den 9 oktober 1978 om Konungariket Danmarks, Irlands och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands tillträde, enligt konventionen av den 25 oktober 1982 om Republiken Greklands tillträde, enligt konventionen av den 26 maj 1989 om Konungariket Spaniens och Republiken Portugals tillträde och enligt konventionen av den 29 november 1996 om Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges tillträde, och artikel IV första stycket i det protokoll som utgör bilaga till ovannämnda konvention, skall tolkas så, att för det fall en internationell konvention på området är tillämplig mellan ursprungsstaten och mottagarstaten skall bestämmelserna i denna konvention tillämpas för att bedöma huruvida en utebliven svarande har delgetts stämningsansökan på rätt sätt, med förbehåll för möjligheten till direkt översändande mellan tjänstemän, om mottagarstaten inte har motsatt sig detta genom en officiell förklaring, i enlighet med artikel IV andra stycket i protokollet.

Underskrifter